

ECOLOGICA

UDC:502.7

ISSN 0354 - 3285

No - 69 • Beograd, 2013. • Godina XX

Samo u pretplati

Izdavač:

**Naučno-stručno društvo za zaštitu
životne sredine Srbije "ECOLOGICA"**

Larisa Jovanović, Dragana Pešić Mikulec, Ivan Pavlović

GRANSKI STANDARDI KVALITETA I BEZBEDNOSTI U PREHRAMBENOJ INDUSTRIJI I PRIMARNOJ PROIZVODNJI

UPRAVLJANJE RIZICIMA U PROIZVODNJI I DISTRIBUCIJI HRANE

U izdanju Naučno-stručnog društva za zaštitu životne sredine Srbije ECOLOGICA izašla je iz štampe Monografija "Granski standardi kvaliteta i bezbednosti u prehrambenoj industriji i primarnoj proizvodnji" koja je rezultat rada multidisciplinarnog tima koautora koji su uneli svoje dugogodišnje iskustvo u različitim naučnim oblastima.

Aktuelnost ove monografije leži u činjenici da je Evropska Unija od januara 2006. godine uvela zabranu uvoza svih prehrambenih proizvoda iz zemalja u okruženju bez sertifikata HACCP sistema i (ili) serije standarda ISO 22000:2005.

Svrha naše monografije je u detaljnom prikazu svih faza implementacije HACCP sistema od analize rizika i definisanja kritičnih kontrolnih tačaka do sastavljanja dokumentacije posle verifikacije uvođenja HACCP-a. Multidisciplinarni prilaz pri analizi rizika uključuje sve vrste potencijalne kontaminacije: biološku, mikrobiološku, fizičku i hemijsku (od hemijskih toksikanata do radioloških polutanata i genetski modifikovanih organizama).

Navedeni su izvori kontaminacije iz različitih sfera životne sredine: litosfere, hidrosfere, pedosfere, atmosfere, kao i razlozi kontaminacije biosfere. Na taj način su date smernice za analizu rizika i definiciju kritičnih kontrolnih tačaka HACCP sistema. Rastući uticaj udruženja građana, poput Udruženja potrošača Srbije, izaziva potrebu implementacije i sertifikacije standarda kvaliteta i bezbednosti hrane, kao i obaveznog obeležavanja prehrambenih proizvoda u cilju lakšeg izbora kvalitetnih proizvoda, bezbednih po zdravlje stanovništva.

Neminovnost uvođenja granskih standarda u skladu sa regulativom EU i zakonodavstvom Republike Srbije u svim sektorima prehrambene industrije i primarne proizvodnje uslovljava neophodnost štampanja monografija poput naše u cilju informacije širih krugova stručnjaka o principima i metodologiji uvođenja standarda u prehrambenoj industriji. Aktuelnost i značaj monografije su očigledni budući da se Republika Srbija opredelila za dalje napredovanje na putu pridruživanja evropskim integracijama.

Ova monografija namenjena je širokom krugu čitalaca: svim stručnjacima prehrambene industrije, inženjerima, tehnolozima, hemičarima, biologima, veterinarima, kao i studentima i postdiplomcima fakulteta koji u svom nastavnom programu imaju predmete iz upravljanja kvalitetom i bezbednošću proizvoda u toku proizvodnje, transporta i distribucije hrane i hrane za životinje.

Sve informacije u vezi sa nabavkom monografije mogu se dobiti u Društvu ECOLOGICA, Beograd, Kneza Miloša 7a, telefon 011/3244-248 ili na E-mail: ecologica@open.telekom.rs

ECOLOGICA

Osnivač i izdavač

NAUČNO - STRUČNO DRUŠTVO ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE SRBIJE - ECOLOGICA

Publisher

SCIENTIFIC PROFESSIONAL SOCIETY FOR ENVIRONMENTAL PROTECTION OF SERBIA - ECOLOGICA

Za izdavača: Prof. dr Larisa Jovanović, predsednik Društva ECOLOGICA

Glavni urednik – Editor in chief: Prof. dr Larisa Jovanović

Odgovorni urednici – Associate editors

- Prof. dr Vidojko Jović, redovni član SANU, Beograd,
Rudarsko geološki fakultet, Beograd
- Prof. dr Duško Bajin, Saobraćajni fakultet, Univerzitet
u Beogradu
- Prof. dr Dragan Veselinović, Fakultet za fizičku hemiju
Univerziteta u Beogradu
- Prof. dr Vladan Joldžić, Institut za kriminološka i
sociološka istraživanja, Beograd
- Prof. dr Slavko Mentus, dopisni član SANU, Fakultet
za fizičku hemiju Univerziteta u Beogradu

Međunarodni uređivački odbor International Editorial board

- Prof. dr Vadim Ermakov, GEOHI RAN, Moskva, RF
- Prof. dr Sergej Ostroumov, MGU "Lomonosov", RF
- Prof. dr Vyacheslav Zaitsev, Astrakhan State Technical
University, RF
- Prof. dr Vladimir Alekseenko, Novorossiysk, Russia
- Dr Jaume Bech Borrás, Barcelona, Spain
- Prof. dr Bekmamat Djenbajev, Institute of Biology and
Pedology, Bishkek, Kirgizstan
- Prof. dr Mihail Panin, Astana, Kazahstan
- Prof. dr Fokion K. Vosniakos, B.EN.A, Greece
- Prof. dr Anna Nedyalkova, rector, Free University, Varna,
Bulgaria
- Prof. dr Hristo Beloev, University of Rousse, Bulgaria
- Assoc. Prof. PhD Velizara Pencheva, Bulgaria
- Assoc. Prof. PhD Margarita Filipova, University of
Rousse, Bulgaria
- Dr Petar Hristov, dean, Free University, Varna, Bulgaria
- Prof. dr Vladimir Tomov, Free University, Varna, Bulgaria
- Prof. dr Atanas Atanasov, University of Rousse, Bulgaria
- Dr Franz Brandstätter, Naturhistorisches Museum, Wien,
Austria
- Dr Agni Vlavianos-Arvanitis, Biopolitics International
Organisation, Athens, Greece
- Dr Svetlana Jovanović, Mayo Center, Florida, USA
- Prof. dr Valentin Vladut, Bucharest, Romania
- Prof. dr Sorin Bungescu, Timisoara, Romania

Uređivački odbor – Editorial board

- Prof. dr Gordana Ajduković, ECPD, Beograd
- Prof. dr Života Radosavljević, FORKUP, Beograd
- Prof. dr Boško Jovanović, Matematički fakultet, BU
- Prof. dr Dragan Jovašević, Pravni fakultet, Niš
- Prof. dr Šćepan Miljanić, Fakultet za fizičku hemiju, BU
- Prof. dr Dušica Karić, ALFA Univerzitet, Beograd
- Prof. dr Trajko Petrović, ALFA Univerzitet, Beograd
- Prof. dr Džozefina Beke Trivunac, ALFA Univerzitet,
Beograd
- Prof. dr Aleksandar Prnjat, ALFA Univerzitet, Beograd
- Prof. dr Olja Munitlak Ivanović, EDUKONS, S. Kamenica
- Prof. dr Ljubinko Jovanović, EDUKONS, S. Kamenica
- Prof. dr Mirjana Golušin, EDUKONS, S. Kamenica
- Dr Dragoljub Martinović, VIŠER, Beograd
- Dr Antonije Onjia, Institut Vinča, Beograd
- Dr Ivan Pavlović, Naučni institut za veterinarstvo, Beograd
- Dr Dušan Stojadinović, Inst. "Jaroslav Černi", Beograd

Izdavački savet – Publisher board

- Milutin Ignjatović, dipl. inž., gen. direktor, Saobraćajni
institut CIP, Beograd
- Prof. dr Dejan Erić, direktor Instituta ekonomskih nauka,
Beograd
- Prof. dr Radoje Zečević, rektor, ALFA Univerzitet,
Beograd
- Prof. dr Srđan Redžepagić, pomoćnik direktora Instituta
ekonomskih nauka, Beograd
- Prof. dr Aleksandar Andrejević, rektor, Univerzitet
EDUCONS, Sremska Kamenica
- Petar Rajačić, predsednik Akademije inovacionih nauka,
Beograd
- Marko Babović, JP Elektroprivreda Srbije, Beograd
- Aleksandra Čanak Medić, JP Elektroprivreda Srbije
- Dr Dragan Škobalj, direktor marketinga, "Vujić", Valjevo

Tehnički urednik: Slavka Vukašinić

Lektura i korektura: Ljubinka Turubatović

Slika na koricama: Dr S. Jovanović, (Azeleja sa Floride)

Prevodilac: Mr Zoran Čajka

Štampanje časopisa pomažu

MINISTARSTVO PROSVETE, NAUKE I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA REPUBLIKE SRBIJE

INŽENJERSKA KOMORA SRBIJE

Adresa: ECOLOGICA, Beograd, Kneza Miloša 7a, tel/fax (011)32 44 248; e-mail:ecologica@open.telekom.rs,
www.ecologica.org.rs; Tekući račun: 255-0020030101000-89 – Privredna banka, Beograd, PIB 101600071

Štampa: Akademska izdanja, Zemun

ECOLOGICA

Научно – стручно друштво за заштиту животне средине Србије, Саобраћајни факултет, Београд, АЛФА Универзитет, Београд, Институт "Петар Карић", Београд, Институт економских наука, Београд, Bulgarian National Union of Scientists - Rousse, Bulgaria, University of Rousse "Angel Kanchev", Bulgaria, Bulgarian National Society of Agricultural Engineers "Engineering and Research for Agriculture", Bulgaria, Balkan Environmental Association (B.EN.A.), Универзитет EDUCONS, Сремска Каменица, Инжењерска комора Србије, АД Железнице Србије, Савез инжењера и техничара Србије, Привредна комора Београда

Под покровитељством

Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије
Организују Међународни научни скуп

УТИЦАЈ КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПРИВРЕДУ

Београд, 22 – 24. април 2013. године

Институт економских наука, Змај Јовина 12 (22. април)

АЛФА Универзитет, Н. Београд, П. Тољатија 3, (23 и 24. април)

Програм Међународног научног скупа обухвата многе тематске целине и целокупну проблематику утицаја климатских промена на животну средину и привреду. Научни скуп: „УТИЦАЈ КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА НА ЖИВОТНУ СРЕДИНУ И ПРИВРЕДУ“ намењен је свим стручњацима у домену заштите животне средине, истраживачима, економистима, правницима, инжењерима, метеоролозима, инспекторима и свима који имају одговоран однос према очувању и заштити животне средине.

ТЕМАТСКЕ ОБЛАСТИ

1. Глобални еколошки проблеми и климатске промене
2. Утицај климатских промена на биодиверзитет и шумарство
3. Економски аспекти смањења приноса у пољопривреди
4. Адаптација транспортне инфраструктуре на климатске промене
5. Климатске промене и савремено градитељство
6. Економски аспекти адаптације привреде на климатске промене
7. Методе ублажавања ефекта стаклене баште
8. Складиштење угљендиоксида у стенским структурама
9. Апсорпција угљендиоксида од стране биљака
10. Примена обновљивих извора енергије и ресурсошtedљивих технологија
11. Природне катастрофе и њихове економске импликације
12. Мере за борбу са последицама природних катастрофа
13. Загађивање земљишта и воде и економске екстерналије
14. Ремедијација воде и земљишта
15. Технологије иригације и економска исплативост
16. Зелена економија
17. Компјутерско моделирање климатских промена
18. Еколошка пољопривреда
19. Економски исплатива производња органске хране
20. Утицај климатских промена на енергетски сектор
21. Економски аспекти примене обновљивих извора енергије
22. Правни и економски аспекти савремене привреде

ВАЖНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ДАТУМИ

Радови за научни скуп могу бити саопштени на српском или енглеском језику. Апстракте на српском и енглеском језику са кључним речима (обима по једна страна А4 формата фонт 12 pt Arial) примамо до **29. марта 2013. на: E-mail: ecologica@open.telekom.rs**. Апстракти ће бити штампани у Зборнику апстраката, а радови, уколико прођу стручну рецензију, у часопису "ECOLOGICA" (M51). Радове у пуном обиму, до 6 страна А4 формата, фонт 12 Arial, доставити најкасније на дан одржавања научног скупа (штампане у 2 примерка и снимљене на CD-у). Апстракте и радове можете доставити и електронском поштом: **E-mail: ecologica@open.telekom.rs**.

Котизација за учешће на скупу износи 12.000,00 динара. Уплата пре почетка научног скупа на текући рачун Друштва ECOLOGICA број: **255 – 0020030101000 – 89**, или лично на Скупу.

SADRŽAJ – CONTENT

Originalni naučni radovi

Gorica Aleksić, Larisa Jovanović, Antonio Onjia,

Duško Bajin, Dragan Marinković, Dragan Savićević

Identifikacija elektroenergetskih uređaja koji su punjeni transformatorskim uljima na bazi polihlorovanih bifenila (PCB), u okviru AD "Železnice Srbije" čvor Niš 5

Dražana Radonjić

Modul ekološkog statusa na pojedinim lokalitetima rijeka Morače i Bojane i Skadarskog jezera 11

Miroslav Doderović

Ekološka država Crna Gora i nove strategije razvoja 17

Scientific paper

Nedyalka Georgieva, Zvezdelina Yaneva

Study on SO_4^{2-} occurrence and distribution in two Bulgarian rivers 25

Pregledni rad

Biljana Mićković

Perspektive razvoja turizma u opštini Nikšić 32

Originalni naučni rad

Momčilo Manić, Dejan T. Riznić, Milovan Vuković

Ekonomska kriza i njen uticaj na održivi rast ekonomije pograničnih oblasti Srbije 39

Scientific paper

Vesela Radović, Larisa Jovanović

The current state in the area of the waste water treatment in the Republic of Serbia-highlight on the risky area of the Autonomous Province of Vojvodina 45

Pregledni rad

Miljana Barjaktarović

Međunarodni fondovi u funkciji finansiranja projekata obnovljivih izvora energije u Srbiji 51

Originalni naučni radovi

Siniša Domazet

Državna pomoć u EU u oblasti rudarstva, sa posebnim osvrtom na nekonkurentne rudnike uglja 57

Stanimir Živanović, Darko Zigar, Martina Zdravković

Monitoring meteoroloških podataka u funkciji zaštite prirode od požara 63

Larisa Jovanović, Lazar Cvijić, Aleksandra Tomić, Milan Radosavljević, Maja Anđelković

Napredak Republike Srbije u pripremi CDM projekata 67

<i>Edita Kastratović, Života Radosavljević, Aleksandar Anđelković</i> Strateški prioriteti infrastrukturnog razvoja u funkciji očuvanja i zaštite životne sredine opštine Preševo.....	73
<i>Pregledni radovi</i>	
<i>Olivera Jovanović, Marina Stamenović, Jelena Petrović</i> Uticaj globalnog zagrevanja na klimu u Srbiji.....	79
<i>Milan Radosavljević, Maja Anđelković, Dragana Radosavljević</i> Korporativno upravljanje održivim razvojem	85
<i>Vesna Redžić</i> Ekološki otisak savremenog čovečanstva	93

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

502.7

ECOLOGICA / glavni urednik Larisa Jovanović, God. 1, broj 1 (1994) – Beograd
(Kneza Miloša 7a) : Naučno-stručno društvo za zaštitu životne sredine Srbije –
Ecologica, 1994 – (Zemun : Akademska izdanja) - 28 cm

Tromesečno

ISSN 0354 – 3285 = Ecologica

COBISS.SR – ID 80263175

**Posebnu zahvalnost Upravni odbor Naučno-stručnog društva «Ecologica» izražava
Savezu inženjera i tehničara Srbije, organima, rukovodstvu i Stručnoj službi za pomoć
u realizaciji Programa rada Društva «Ecologica»**
